

Unde-i dreapta, unde-i stânga?

Am așteptat să treacă euforia, aproape isterică, a alegerilor, să se potolească spiritele pe rețelele de socializare, să se împace frații și cumnații, certați din pricini politice, să-și vorbească din nou vecinii, iar copiii din diasporă să îi "ierte" pe părinții care au votat cu Ponta.

Am așteptat să ne întoarcem la normalitate. Acum, că nu au venit comuniștii, suntem cu toții mai liniștiți, mai siguri în propria țară și ne putem pregăti, așa cum se cuvine, să sărbătorim 25 de ani de la căderea comunismului.

Mă întreb dacă maestrul Radu Beligan a fost iertat, pentru că l-a susținut pe Ponta. Sau dacă Nicu Alifantis și Tudor Gheorghe vor mai cânta. Dacă "lista rușinii", așa cum o numeau unii, cea a artiștilor care l-au susținut pe Victor Ponta, a fost uitată, sau doar aruncată în vreun sertar. Sigur că, simplul fapt că s-a creat și publicat o astfel de listă, ridică multe semne de întrebare asupra tinerei noastre democrații. Nu știu dacă Tudor Chirilă și-a revenit după "campania jengoasă a PSD-ului" și dacă a reușit să deschidă toate ferestrele "ca să iasă mirosul de mitocan", neapărat, de stânga.

În ultima campanie electorală, adevărații purtători de cuvânt ai candidaților și, totodată, adevărații lideri de opinie au fost artiștii. Totul ar fi fost perfect normal pentru o țară democratică, dacă nu s-ar fi transformat într-un război deschis între *noi și voi*, prea des excesiv în limbaj și radical în conținut. Știu că e la modă în România să fii de dreapta, să-ți demonstrezi cu toată forța "anticomunismul" și să fii intolerant cu oricine manifestă tendințe de stânga. Chiar dacă e vorba de un mare actor sau de un artist pe care l-ai admirat, până ieri, dar a pierdut din valoare, doar pentru că a votat cu Ponta.

E ca și cum, spre exemplu, un artist ca Roberto Benigni, câștigător al premiului Oscar, pentru filmul *La vita è bella*, regizor, actor, showman foarte apreciat în Italia, ar fi fost pus pe o imaginară "listă a rușinii", doar pentru că e de stânga. Sau Dario Fo, premiul Nobel pentru literatură, care și-a exprimat, în repetate rânduri, în mod deschis, afinitățile de stânga. Un artist internațional, ca Zuccherro, ia parte frecvent la megaconcertul anual organizat de către Partidul Comunist Italian și celelalte partide de stânga, sub numele de *Festa dell'Unita*, sau *Festa Democratica*. La fel ca și Jovanotti, Ligabue, Vasco Rossi, Gianni Morandi și mulți, foarte mulți cântăreți italieni, participă, în mod activ, la viața socială și politică a Italiei, chiar dacă nu sunt înscrși în vreun partid sau nu candidează. Critică, iau poziție, atunci când e nevoie, își exprimă opinia în mod democratic și decent, nu atacă niciodată colegii de dreapta și nu ezită să cânte, împreună cu ei, atunci când se organizează concerte în scop umanitar. E ca și cum l-am vedea pe aceeași scenă pe Tudor Chirilă și Tudor Gheorghe, spre exemplu. E un interesant exercițiu de imaginație, nu-i așa? Albano e de dreapta, la fel și Ricchi e Poveri, dar au urcat, sute de ori, pe scenă cu Gianni Morandi, spre exemplu, care e, din tată în fiu, comunist.

Tendința generală este ca artiștii și intelectualii, în general, să fie de stânga, pentru că dreapta este asociată, în mod paradoxal pentru noi, românii, cu lipsa libertății de exprimare. Motivele sunt de natură istorică: după cel de-al doilea război mondial, comunismul s-a manifestat ca o reacție naturală împotriva fascismului, în consecință, stânga era antifascistă, și tocmai de aceea a avut atât de mulți susținători. Asta nu înseamnă, însă, că cei de dreapta au fost înlăturați din viața publică, dintr-un motiv simplu și banal: democrația nu e un concept abstract. Vreți să vă dau un exemplu? Nepoata lui Benito Mussolini, Alessandra Mussolini, (tatăl ei e unul dintre fiii lui Mussolini), e în politică de peste 20 de ani, a fost parlamentar, europarlamentar,

ministru, purtând cu mândrie numele bunicului fascist, fără consecințe asupra carierei sale politice. Imaginați-vă în România un nepot de-al lui Ceaușescu ministru sau parlamentar.. Vă propun un alt exercițiu de imaginație. Puțini știu, probabil, că Sofia Loren, una dintre cele mai mari actrițe din lume, e înrudită cu Mussolini. Sora ei e tocmai mama Alessandrei Mussolini. Sofia Loren nu a ascuns nicio clipă legăturile ei de familie, iar Alessandra Mussolini nu a ezitat niciodată să vorbească despre mătușa Sofia Loren. Ce s-ar fi întâmplat, oare, dacă Sofia Loren s-ar fi născut în România? Ok, aveți dreptate, poate că am exagerat un pic cu exercițiile de imaginație. Am vrut doar să vă povestesc cum e în Italia cu artiștii de stânga și cu cei de dreapta. Ceea ce vroiam să spun, de fapt, este că există dreapta, există stânga, există Partidul Comunist, există partide de extremă dreapta, există partide radicale, există și coexistă cu toții, în numele democrației, iar uneori sunt nevoiți să guverneze împreună, să accepte compromisuri politice.

Din toată campania electorală, care tocmai s-a încheiat, soțul meu a înțeles un singur lucru: că în România exista riscul să vină, din nou, la putere comuniștii. "Care comuniști???", a întrebat el. "Cred că ultimul comunist în România e tatăl tău, singurul care nu a devenit un prosper om de afaceri după revoluție!"

Un mare artist italian, Giorgio Gaber, a scris, în anii '90 un cântec, care se numește "Dreapta-stânga". Redau doar câteva versuri, care mi se pare extrem de sugestive, pentru a înțelege cum se schimbă totul, în funcție de perspectiva din care sunt privite lucrurile: *"Blugii sunt de stânga, cu sacou, însă, sunt de dreapta/Concertul pe stadion e de stânga, dar prețurile sunt de dreapta/ Șpaga e, neapărat, de dreapta, dar se dă cu acordul celor de stânga/ Nu se știe dacă norocul e de dreapta, dar ghinionul e, cu siguranță, de stânga".*